

Slovo k povzbuzení na neděli 3. listopadu 2024, na 31. neděli v mezidobí – B
Biblická čtení: Dt 6,2-6; Ž 18; Žid 7,23-28; Mk 12,28b-34

Milé sestry, milí bratři,

asi bychom marně hledali jasnější **shrnutí**, oč v životě člověka má jít **ze všeho nejvíc**, než dnešní evangelijní úryvek. Slyšíme **dvojjediné přikázání lásky** zaznívající z úst samotného Pána Ježíše: «Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou myslí a celou svou silou... Miluj svého bližního jako sám sebe».

Stále se připomíná, že na **lásce** ze všeho **nejvíce záleží**, zvláště je-li sám Bůh láskou. A že obě roviny přikázání lásky – **k Bohu a člověku** – jsou od sebe **neoddělitelné**. Ne nepodobně, jako se k sobě mají obě **Kristovy přirozenosti**, jeho Božství a jeho lidství – nesmíšeně, nedělitelně, neodděleně a nerozděleně – spojené v jedné jediné osobně.

Že láska je ze všech mohutností člověka nejdůležitější a že láska k Bohu (či bohům) nemůže nejít ruku v ruce s láskou k člověku, věděla už velká **antická** tradice řecké filozofie, když spojovala **spravedlnost** vnímanou jako souhrn povinností vůči lidem se **zbožností** jakožto naplněním povinností vůči bohům.

O **lásce** k Bohu a lidem a o **neoddělitelnosti** obou **lásek** čteme na mnoha místech Písma, čím jsou to pasáže mladší, tím více. V knize Leviticus hned za přikázáním lásky k Bohu následuje: «Budeš milovat svého bližního jako sebe samého». Zejména **starozákonní proroci** stále častěji upozorňovali, že bez lásky k člověku nemůže být ani láska k Hospodinu autentická a že v případě nelásky k bližnímu její kultické projevy, byť by sebezbožněji vypadaly, nejsou téměř k ničemu. V pozdějším judaismu to byl například takový **Filón Alexandrijský** (velký helenizovaný židovský učenec), který ve dvojjediném přikázání lásky rozesetém v podstatě po celém Starém Zákoně spatřoval **sumu celého židovského Zákona** a klíč k jeho výkladu. **O lásce k Bohu a člověku** je pak především celý **Zákon Nový**, zvláště **evangelium**, nazývající každého člověka naším «bližním». Konečně i dnešní **úryvek** o tom byl.

O lásce k Bohu, lidem a světu by tak mělo být i celé naše **lidství**, naše **křesťanství**. Láska by měla být jeho nejdůležitějším **projevem** a svůj počátek by měla mít ve skutečném **soucitu** (jak jsme mohli rozjímat minulou neděli).

Ač to vše jsou známé a stále opakované teze a fráze, je přeci jen důležité si **Kristův jednoznačný imperativ «miluj»** stále připomínat. Vedle všeho, čím vším by láska měla být – spontánním projevem srdce, nejkrásnější emocií, odpovědí na lásku, zápal, činem a slovem, Božím darem, darováním sebe a tak dále – , vedle toho všeho a spolu s tím vším je **láska** vždy také naším **vědomým rozhodnutím**, výsledkem našeho **chtění** a naší **snahy**. Je proto **částečně** i v naší moci. Což je důvod, proč výzva k ní je i **přikázáním**, dokonce «prvním přikázáním ze všech». Důležité je slovo «první», řecky **proté**. Znamená pochopitelně nejen **chronologické** pořadí, ale ještě více **důležitost, základ**, na kterém vše ostatní stojí, **pramen**, z něhož vše ostatní vyvěrá. A zároveň **cíl**, mohlo by to být i posledním přikázáním ze všech.

Že přikázání lásky si je třeba připomínat stále, ukazují již **bibličtí židé**, kteří **text Šema Jisrael** («slyš, Izraeli», dnešní první čtení) měli **napsaný** na veřejích svých domů, na modlitebních šňůrkách nošených na hlavě, opakovali jej při každé ranní a večerní modlitbě. Jak to zbožní židé dělají dodnes.

I my bychom si měli **Kristovo «miluj»** dobře **vštípit** do své paměti. **O to víc**, oč je přikázání lásky v Novém Zákoně radikálnější než ve Starém: Miluj za všech okolností, i své nepřátele, i lidi zlé, obtížné a nesympatické, na zlo reaguj dobrem. Měli bychom si **Kristův imperativ** opakovat **každého rána**, dříve než se vydáme mezi lidi, **každý večer** bychom podle něj měli **zpytovat** své svědomí. Měli bychom si ho vybavit zvláště ve všech chvílích, kdy se nám **milování** stane nějak **těžkým a náročným**, když se nám **přestává dařit** dávat lásku. Zejména

kdykoli se v našich srdcích začne usídlvat její opak, **zloba** a vše, co k ní může **směřovat**: hněv, zatrpkllost, zášť, závist či jen ublíženectví.

Možná právě **do takových situací**, kdy se láska stává **těžkou a náročnou**, kdy jí okolnosti nepřejí, kdy se nám nedaří, **cílí dnešní evangelium** se zvláštní **intenzitou**. Dvojčinné přikázání lásky totiž zaznívá – dle Markova sepsání – z Kristových úst **až po jeho vjezdu do Jeruzaléma**, na začátku jeho **pašijí**, v nichž se Ježíšova Boží láska nejvíce zjeví. Zaznívá v době, kdy i pro **zákoníky a farizeje** je stále těžší takového Mesiáše milovat.

Proto zvláště do chvil našich všemožných **pašijí**, ať už jsou jakéhokoli druhu, anebo do chvil, kdy se hrotí naše **averze** vůči někomu jinému, zní Boží **pozvání a povolání** k lásce jako skutečné **přikázání**, jako **imperativ**. Nejen jako formální příkaz ale i jako něco, co už svým zněním a obsahem nás má k činu **vnitřně uschopnit**, otevřít naše nitro. Taková je totiž **etymologie** slova **imperativ**. Je odvozené od latinského **in** („uvnitř“) a **parare** („připravit“), dohromady: „**vnitřně uschopnit**“ či „**disponovat nitro**“.

Nedaří-li se nám milovat spontánně, musí se láska stát nějak i **aktem naší vůle**, naší snahou, naší **součinností** s Boží **milostí**, která nás k ní i svým imperativem chce inspirovat. Pro lásku, respektive pro přání a hledání **dobra** a pro **činy lásky** se musíme i **rozhodnout**. K tomu nám právě pomáhá sám **pojem lásky, představa**, co láska je: Jednání, které prospívá, prostě dobro. Do **pašijí našich** i těch, co bychom chtěli **způsobit** druhým, tak zaznívá **Kristův imperativ «miluj»**. Miluj **Boha i člověka** a s nimi celý svět, miluj **vždy** a **za všech okolností**. Bezpodmínečně. Boha cti, nakolik jsi schopen, přijímej jeho pozvání. Člověku pomáhej, nakolik je to v tvé moci, přej každému vždy jen dobro.

Kéž bychom slovo Kristovo proto **nejen zaslechli** ale **také poslechli**...

Milé sestry, milí bratři, k dnešnímu evangeliu vlastně **není co dodat**. **Láska** je po právu **«prvním přikázáním ze všech»**.

Možná ale stojí za to na závěr připomenout jednoho ne příliš známého světce, který by se dnes slavil, kdyby nebyla neděle, a který vlastně krásně ilustruje, co také může znamenat poslechnout Kristův imperativ: **sv. Martina de Porres**...

Už jeho původ – byl **nemanželským** synem španělského šlechtice a černošské otrokyně – mu v jeho době, ve španělských koloniích v Jižní Americe (konkrétně v Limě) na přelomu 16. a 17. století, předznamenával **nelehký** start do života. Jeho otec se k němu nejprve **nechtěl** ani hlásit. Pak ho pro jeho původ **nechtěli** přijmout do dominikánského řádu. A když ho nakonec přeci jen přijali, musel po celý svůj **řeholní život** vykonávat především **podřadné** práce. Svátý Martin je ale dělal rád. **Nenechal se zlomit** nekřesťanským **kritériem „původu“**, které na něj nějak doléhalo po velkou část jeho života, zůstal nesmírně **pokorným** bratrem, plným **lásky k Bohu, lidem i zvířatům**. O tom jeho životopisy svědčí jasně. Hovoří o jeho **lásce k Bohu**, kterému sloužil modlitbou a postem. A o **lásce k lidem**, které obětavě je ošetřoval (v mládí se totiž vyučil holičem a jakýmsi lidovým ranhojičem) a pro které vykonával rád ty nejpodřadnější a nejnepříjemnější práce. A konečně o **lásce i ke zvířatům**, se kterými zacházel nesmírně šetrně. Ne nadarmo bývá svátý Martin de Porres nazýván „**americkým svatým Františkem**“. Je příkladem nejen pokory, ale **právě i veliké lásky**, poslušnosti jejímu **imperativu**, i přestože se jeho okolí k němu nechovalo hezky, ze života mu činilo **pašije**. Při pohledu na něj se mnozí musíme až zachvět studem. Raději se však nechme **povzbudit**, že **lze** poslechnout a žít Kristovo **«miluj»**. Jak ztělesnil sv. Martin de Porres...